

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1933

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Державі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕГОНИ СМЕРТИ

Останні повідомлення підтверджують, що світ вступив в найбільш загрозливу стадію розвитку, починаючи перегони в розвитку і продукції атомової зброї. Сталося фактом те, чого найбільше побоювалися відповідальні державні мужи та з чого ще не вдалося здати собі повної справу публічна думка світу.

Минулого четверга президент Труман доручив повідомити американський народ, що в Соевському Союзі зроблено другу успішну пробу з атомовою експлозією, зазначаючи виразно, що цим разом це вже була експлозія атомової бомби. У відповідь на американське повідомлення, совєтська преса надрукувала минулої суботи інтерв'ю зі Сталіним, в якому підтверджує правильність американської інформації та заповідає, що в Соевському Союзі, в майбутньому будуть переведені далі проби різних калібрів атомової бомби.

Вмикаючи, голова американської Комісії Атомової Енергії, Гордон Дін, повідомив минулої п'ятниці, що Злучені Держави мають тепер атомову зброю, яка може бути використана проти скупчення ворожих військ на фронті, без ризикувати ризику знищення великої частини світу та яка тактично відбирає значення чисельності переваги ворога. З попередніх обережних повідомлень вже відомо, що Америка в останніх роках, зокрема після повідомлення про першу успішну атомову експлозію в Соевстах, зробила величезний прогрес власне в розвитку і продукції атомової та іншої ядерної зброї, коштом багатьох мільйонів доларів.

Друга атомова експлозія в Соевстах та вияснення з цієї нагоди не мають жадного практичного значення. Вже надовго перед цю пробою американські спеціалісти обирали, що Соевсти можуть мати приблизно 20 атомових бомб, бо стільки могла випродувати совєтська індустрія при максимальному зусиллі. Це могло б бути тільки одним або найвище двома відсотками тої кількості, яку могла випродувати американська індустрія, не враховуючи в це тої, "іншої" атомової зброї, яку президент Труман свого часу назвав "фантастичною". Проте, ці останні події пригадують світові ту далеко небачену ще атомову загрозу, в якій опинився світ, та яку намагається забути.

Чергова атомова експлозія в Соевстах має всі ознаки пропаганди. У Вашингтоні вона не зробила жадного враження, бо Америка ставиться до совєтської загрози далеко реалістичніше, ніж інші країни, протиставляючи їй власну оборонну підготовку. Інакше маються справи в Європі, включно з Англією, в моральну силу яких мусіла бути скерована совєтська атомова пропаганда. Москва своїми бичими пропагандивними шляхами намагається налякати Західну Європу, що на випадок війни вона перша впаде жертвою атомової атаки. Це може мати вплив і на становище німців в теперішніх переговорах з альянтами в справі контрактного мирного договору, і головню на виборців в Англії, Франції та Італії.

Проте, поминаючи всю пропаганду, факт перегонів атомової смерті залишається і чим довше ці перегони триватимуть, тим більша загроза висітиме над світом. Початково Злучені Держави мали монополію на атомову зброю і вже тоді вони пропонували найбільш реальну міжнародну контролю над нею. Соевсти на неї не погодилися, бо вона була б зліквідувала залізну заслонку та показала світові не тільки совєтську підготовку до війни, але й загальну совєтську нужду, включно з мільйонами торами каторжників. Тепер Сталін в своєму інтерв'ю бреше, що це Америка не погодилася на цю контролю, промовчуючи, що Злучені Держави не бажали собі однієї контрольної ікної атомової індустрії, без такої ж контролю в інших країнах, включно зі Соевстами. Тим самим, відповідальність і вину за атомові перегони поносить — виключно Кремль, — але з цього мала потіха для цивілізованого світу, якого не можна врятувати самим тільки stwierдженням вини і винуватки. Надію на пережиття дає тільки велика реальна і потенційна перевага Америки в цих справжніх перегонах смерті.

Де кінець і початок війни?

Об'єднані Нації вже не стояли перед загрозою поразки, але невирішеності. Так починається другий абзац 5-го тому "Другої світової війни" — славетних спогадів Вінстона Черчіля. Цей том, що має назву "Замикання кільця", описує ситуації і події 1943-го року. Нема сумніву, що Черчіль правдиво сформулював тодішню ситуацію війни проти держав осі: перехід Японії від наступу до оборони, наступ альянтів на Сиділію, арешт Мусоліні та перехід Італії на бік альянтів, відступ німців від Сталінграду аж до Польщі, перемога над німецькими підводними човнами і кінець битви за Атлантичний океан — ось сухі але які ж насичені фактами і значимістю факти того року. Чорний світовий фашизм був фактично вже зломлений. Вперше поставало реально питання: що ж після перемоги? Народа Черчіля з Рузвелтом у Квебеку (Канада), а потім у листопаді того ж року нарада їх обох із Сталіним у Тегерані — вже мусили торкатися також того, який мав бути мир. Черчіль пише про цей момент: "Між ними не існувало розходження щодо мети чи готовості дати все для спільної справи".

Спогади Черчіля тільки почалися друком у Нью Йорк Таймс і ми ще не знаємо, як він висвітлює усі події того переломового для нашої сучасності року. Але як гірко звучить останнє цитоване речення. Спільна мета і справа. Чи була вона справді? Рішуче ні. Близька мета — розбити держави осі була спільною, але на заході мало хто усвідомлює, що Москва розглядала другу світову війну, як етап II наступу на весь позасовєтський світ. Зокрема ж 1943-й рік був тим поворотним у московській політиці пунктом, коли докінчення війни з Гітлером вона розглядала як справу майже "вчорашнього" дня і коли головні зусилля і планування Кремля були вже скеровані проти західних альянтів. Про це промовляють численні факти. Наприклад: інспірація Москвою комуністичного повстання матросів на грецькому кораблі в Александрії (Єгипет), надкування Тіта на керівника комуністичних югославських партизан Михайловича, в Італії за німецькими фронтовими лініями вбито московськими агентами американського офіцера Гологана, що командував партизанськими частинами і що його комуністичні вбивці викрито аж цього року. Того 1943-го року на Далекому Сході Соевсти підбили забуквалого американського бомбардувальника і ЗДА понад рік не знали, що залога того їх літака перебуває в полоні у їхнього "союзника", який вирішив таким способом здобути візирі американських радарових устаткування на літаках. Того ж 1943-го року Москва загніздила і якнайдалі розширила свою шпигунську мережу і п'яту колону в ЗДА та інших союзних державах. Того ж року Москва почала підготувати антіаліантську німецьку організацію з гітлерівських полонених офіцерів. Це тільки перші-ліпші приклади,

Микола Чубатий

ЗУАДКомітет та пекучі потреби українського народу

Недавно на сторінках "Свободи" порушено справу ЗУАДКомітету в новій ситуації, що називає за покінченням переселення скитальців та ліквідації міжнародної організації ІРО. Це важлива справа.

З кінцем грудня цього року переселення скитальців закінчилось. Тисячі українців вже переселені до Америки та інші тисячі до інших країн світу. Кілька тисяч скитальців ще перебувають в Європі або в країнах, що не хотіли покидати Європи або ті, що через свою непрацездатність чи старість не могли покинути. Вони мають бути включені в економіку Німеччини чи Австрії, при чому на Німеччину та Австрію спадає обов'язок, наложений міжнародними організаціями, загляти тими старцями та інвалідами.

Про те, щоб ці люди мали годувати чи загнати не мали їм мови, але вони потребують моральної опіки і обов'язані дати їм американсько-українське громадянство. В Європі полишилися невелика кількість людей заслужених, вчених, і їм треба теж дати змогу на старість літ жити не в спільних таборах чи в приютах для старців, але в середовищі, де вони могли б докінчити свої праці чи хоч би сплатили спомини зі свого громадянського життя.

Політично - адміністративну опіку над скитальцями — по всьому світу, а зокрема в західній Європі, як над громадянами без держави, має брати Високий Комісар для справ скитальців при Об'єднаній Нації, який перебрє завдання давнього Нансенівського Комітету при колишній Лізі Націй, та матиме осідок у Женеві в Швейцарії. За кілька місяців проблема скитальців буде офіційно зліквідована.

ЗУАДК був основний аме-

часу цю свою війну всілякими "мирними" офертивами, геть аж до того, що через своїх агентів організує червоні "молельні за мир" по деяких опанованих нею церквах. Свідомо ведучи війну, Москва вже має здобутки: Балкани, Центральна Європа, Китай, Корея... І ж "мирова офертива" і мирна маска має завдання відвернути в очах мас вину за нову війну з себе на західних альянтів, приспати всілякими бальмаками "чотирьох" і "п'ятих" та на конференціях ООН угаду своїх партнерів, щоб тимчасом поводити крок за кроком захоплювати під свою владу все нові і нові території.

Тому тисячу раз мав рацію Джесс Бергем, коли минулого року в своїй книжці "Гридуца поразка комунізму" писав, що Москва почала війну проти західних альянтів ще 1943-го року. Сучасна тоталітарна війна має зовсім своєрідний характер, в силу якого не видно, коли вона починається і коли кінчиться. Москва і тепер проти закінчення другої світової війни, в хвості якої вона вже провадить всією силою третю світову війну.

американськими українцями під кінець другої світової війни та покликаний зокрема до розв'язання проблеми, що змору стала для всіх українців — справи біля 200-тисячної маси української політичної еміграції, яку треба було врятувати для українського народу. Такою порятунку українська політична еміграція потребувала, бо з усіх сторін чигали на неї небезпеки. УНРРР на чиненні комуністами та комуністичними попутниками не давала тої охорони, навіпаки, її урядовці давали часто інформації совєтським репатріційним комісіям, зложеним з агентів НКВД, як вилучувати та вивозити "на родину" протибольшевицьких українців.

Американські окупаційні урядовці, неопіформовані як слід про політичне обличчя українських скитальців поповняти часто з підпенту комуністів вичинки, за які нині червоноіть правдиві американці. Завдяки інтригам комуністів в апараті УНРРР українським скитальцям треба було помагаючи дістати статус ДІПІ, а часто такі й матеріальну допомогу заки вони такий статус дістали.

Справа скитальців була така переважна загально-українська проблема, що на неї мусіли зосередити всі свої зусилля американські українці.

Продовж шести літ більше ніж половина всіх жертв американських українців йшли на рятування скитальців; йшло у львівській частині до каси ЗУАДК-ту. Справа скитальців, що стала потребою воєнного українського погонила або — як кажуть американці — "емергенсї проблем", — відсунула на дальший план всі другі національні потреби. На дальший план зійшла допомога американським українцям справі визволення України, отже справа політичної допомоги повеленій України. На дальший

Д-р Микола Андрусак

Тижневик літератури, мистецтва і культури

Показником культури розвитку кожного народу в нашій добі є його преса, що відзеркалює потреби національного життя.

Пресою репрезентується кожний культурний нарід. Також і українці, від початків свого національного відродження в минулому столітті, старалися розвинути і вдержати свою пресу. Але оснування і розвиток преси в старій нації батьківщини натрапляло на перешкоди з боку окупаційних властей. Літературна преса з'явилася раніше на східно-українських землях (журнал "Український Вістник" 1816 р. в Харкові), загальна — на західно-українських землях ("Зоря Галицька" 1848 р. у Львові).

В Західній Україні від початків української преси вимоги нашого культурного життя вказували потребу спеціальних органів літератури, мистецтва й культури. Появилися вони спершу у виді додатків до часописів загального характеру "Зорі Галицької" і "Слова" чи "Літературно-наукових Збірників Галицько-руської Матиці у Львові. В останній чвертині минулого століття видавання літературного часопису перебрало на себе основане при співучасті придніпрянців спершу літературне Товариство ім. Шевченка у Львові, що видавало журнал "Зоря" для інформації ширших кругів нашого громадянства з літературними досягненнями; з хвилюючою перемінністю Товариства ім. Шевченка на наукове роля "Зорі" скінчилася, її замінив місячник "Літературно-Науковий Вістник", що з перервами і змінами дожив до другої світової війни, а навіть в часі нашої теперішньої скитальщини його відновлено.

Наші наукові установи не в спрості видавати періодичні, щоб ознайомлювали ширші круги нашого громадянства з новими досягненнями українських наукових дослідників. І в цьому "Свобода" з 60-ти роком свого існування виручає Наукове Товариство ім. Шевченка, яке на американському ґрунті це не в змозі видавати власним коштом свого періодика, та Українську Академію Мистецтва і Науку у Нью Йорку, що досі могла видати тільки 2 зшитки праць своїх співробітників для ознайомлення наукового світу англійською мовою. І це почесне завдання свого найстаршого щоденника на американському ґрунті повинно українське громадянство підтримати!

плян зійшла справа допомоги українській культурі, зокрема українській науці, яка в такі часи як нинішні мусить бути поставлена на службу визволення нації.

Як велику вагу прив'язувало зорганізоване українсько-американське громадянство до справи рятування скитальців видно з того, що останній Четвертий Конгрес Американських Українців у Вашингтоні, встановлюючи Український Народний Фонд поставив на першому місці справу допомоги скитальцям через ЗУАДК. — І дійсно, ЗУАДК на підставі порозуміння українсько-американських організацій діставав і дістає ще нині з того фонду найбільше, бо 35% всего УН-Фонду.

Слід для історії ствердити, — що ЗУАДК гроші, давані йому використовували на користь скитальців. Коли нині по українських кварталах Нью Йорку, Філадельфії, чи других більших міст чується вечерами про праці більше українську мову ніж англійську, то в цю велику заслугу ЗУАДК-ту та його директора Д-ра Володимира Галана.

Однак з покінченням переселення головної маси скитальців справа скитальців перестала

та бути головною справою для американських українців тай загальні українці поза межами рідної землі. Воєнні поготівля за скитальчому фронті, до якого було змобілізоване українсько-американське громадянство, покінчилися і на справу допомоги до та на справу ЗУАДК-ту треба дивитися реально з нинішних потреб українського народу. А ці потреби з величезними. Іх відчувалося допер не раз з болем серця, але у свідомості, що в організованому національному життю — все одна справа мусить мати первенство перед другою. — Вчора тамта мала першенство, а сьогодні це першенство має друга. Під тим, і тільки під тим, кутом видження треба дивитися на справу ЗУАДК-ту.

Немає сумніву, що нині на перший план потреб українського народу висулася справа політичної допомоги визволенню українського народу. Саме тоді, коли наша мала не вся увага була зосереджена на рятування скитальців, вороги визволення українського народу потрапили притягнути для своєї справи багато впливових американців, навіть здавалося б приятелів України. Повстали нові комітети для "визволення" народів Росії. До своєї розпоряджості вони дістали десятки мільйонів доларів. Одним словом росіяни — сконсолідувалися для рятування російської імперії. Десятки праць російських вчених, що опубліковані в Америці, мають стати доказом слушності їх справи.

Зорганізоване українство в Америці робило, що могло, по своїм найкращим силам та по засобам їм достарченим на політичну допомогу Україні; не можна сказати, що його праця була без успіхів. Вона була однак далеко невиспарчаючою й то тільки з браку матеріальних засобів. — Пришла пора для американських українців по закінченні переселення скитальців поставити (Закінчення на стор. 4-тій)

у голосі.

"Прийдіть востаннє, привітайте наших рідних, батьків, сестер, бо вони відійшли від родини своєї і до гробу поспішили. Вони не дбають про суттєве земне життя. За їх спокій Господній помоліться!"

Могутній ти ся єгологосний хор заглушує ридання людей. Он, колихнувся ряд, бо знова упала знеритоміла жінка. (Продовження буде).

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

25)

Висновки експертизи:

Нижче підписані члени комісії, що обстежили братські могили українського населення околиці міста Вінниці, з яких дотепер було розкрито 66. Всі обстежені трупи мали вогнепальні рани в задній частині голови і потилиці, крім одного, що мав поранення в бік. За виключенням жертв, поранених у нижню частину потилиці, безпосередньою причиною смерті всіх останніх з'явилася поранення голови вогнепальною зброєю.

Згідно допиту родичів і свідків, згідно зі знайденими при трупах документами і з описаних у вищеподаному протоколі трупних змін та побічних даних — виходить, що вбивства були зроблені приблизно в 1933 р.

Підписи: 1. Д-р Зоєнен,

Бельгія — проф. анатомії генетського університету.

2. Д-р Михайлов, Болгарія — асистент Інституту Судової медицини Софійського університету.

3. Д-р Песонен, Фінляндія — ординарний професор анатомії університету в Гельсінках.

4. Д-р Дювар, Франція — ординарний професор судової медицини — Париж.

5. Д-р Каданіга, Італія — проф. судової медицини університету в Мілані.

6. Д-р Юрак, Хорватія — проф. патологічної анатомії університету в Загребі.

7. Д-р ТерПортен, Голандія — проф. патологічно-анатомічного Інституту — Амстердам.

8. Д-р Біраке, Румунія — асистент Інституту Судової медицини в Бухарешті.

9. Д-р Геквіст, Швеція — ординарний проф. анатомії в Стокгольмі.

10. Д-р Кішек, Словачія — ординарний проф. суд. мед. Пресбург.

11. Д-р Орсош, Мадящина — проф. суд. мед. і криміналістики при університеті в Будапешті.

Похорони замордованих

Свята церква повним собором прийшла на похорони, що тяглися ціле літо. Нещасним пороз'язували руки, поклали у довгі братські могили, по 150-600 тіл. Он, скраю в ямі лежав труп молодого дівчини у вишній українській сорочці з довгими косами. Посивілі коси від незмірного жаху, що його переживала ця нещасна у останні хвилини життя.

Ще ніхто ніколи в світі не бачив таких похоронів. Вперше в історії людства ховали покійників у такий великий кількості на п'ятому році стра.

Це перший по розміру жаклиний і підступно організований морд власних людей.

Не можна описати горя і тих сліз, що пролилися на віничийській землі.

Українська оркестра грала жалібною марша, стелився дим над трупами і ливну в блакиті неба. Був Спас. Розкішне свято української землі. Співав хор. Над могилою виступив з проповіддю віничийський список преосвященний Григорій.

Хто любив правду, хто почитав Христа, потрапив у ями цього страшного саду.

Дорогі браття і сестри! Встаньте! Встаньте і прийміть подарунки принесені сьогодні вашими рідними. Розкішні яблука, груші, святе коливо, хліб — найдорожчі подарунки, на які ми мали найбільше право, бо у каторжній праці здобували кожне зерно. Встаньте! привітайтеся з друзями, в день св. Спаса принесли з собою свячені плоди подільської землі.

На суху глину котилися ясні слізи тисяч людей, проривалися ридання.

На могилах кладуть вінки привезені з Харкова, Полтави, Херсона, Кам'янка, з сіл Виничини, Катеринославщини, Одещини, Чернігівщини. "Свободолюбному українському селянству, яке загинуло в боротьбі проти колгоспного раб-

ства". "Нашим мученикам — вічна пам'ять" — майорили написи на вінках.

Старий, сивий список Євлогії, пращачишся з мучениками промовив в останнє: "Українці! Невже ви забули, що було лише три-чотири роки тому, коли ви не знали, що до ранку може трапитися з вами? Невже ви забули, як комуністична партія з її потворною ідеєю про боротьбу кожного з кожним творила тут свої жакливі криваві оргії. Недалеко звідсіль, там за Підлісню вилучено з зарослих кущами пустир, де лежать тисячі літ замордованих, ЧК. Це не випадкові могили, або нещасний випадок — це малюнок системи підлого, нечуваного в історії світу режису. Цей злочин, що страшний тим, що він заплянований зорі. Ніякі жахи і тортури середньовіччя, або еспанська інквізиція, не можуть зрівнятися з терором ЧК — ГПУ — НКВД.

Тисячі людей слухали слова старого списку, які підсумовували все те, що частково знав, або здогадувався кожен. Список цитує молитву, але йому перешкодило ридання.

Кілька разів він переривав своє казання, але закінчив молитвою:

"Сьогодні молимося до престолу Всевисшнього за тих, що при розлучі з життям, був позабавлений молитви Божої, що терпів муки і кинув у страшні могили забитим у тасмний спосіб".

Не піддається ніякому опису, що пережили ці нещасні, коли відчували свій передчасний кінець, коли кати крутили їм руки назад. В цих скручених тілах, зігнутих, викручених ногах, закінчених назад головою, видно, відбілося, які нелюдські муки терпіли вони.

Кати гадали, що їх лиходійства назавжди залишаться таємницею, але вони помилилися. Пам'ять про мучеників довго житиме в наших серцях. Наші люди понесуть іншим народам розповідь про цю жакливу подію, щоб вони боронилися проти комуністичного всевічного лиха.

Богові помоліться! Киньмо за християнським звичаєм пригорщу землі на могили безчесно загинулих".

Синіється злива квітів, груди землі. Хор співає урочисто, але з болочим риданням.

Сила советської армії

Кілька останніх подій в останню частину вплинуло на те, що тема про силу советської армії стала у світовій пресі ще актуальнішою, як була завжди. Отже передусім на терені Німеччини відбуваються найбільші військові маневри, що їх бачила німецька земля, після закінчення війни. Нинішні не тільки перевищують попередні кількістю війська, але ще тим двоглядом, специфічним для відносин після другої світової війни, що у східній Німеччині відбуваються маневри під командуванням „самого“ маршала Жукова із стратегічно-маневровою ціллю — оточити „ворога“, який впадає від заходу, а на західній — 7 західно-європейських країн, приналежних до Атлантичного пакту, вислали свої частини всіх родів зброї, щоб „зупинити“ атакуючого від сходу противника. У західних маневрах беруть участь також найвищі тамошні військові достойності з ген. Айзенгауером, англ. маршалом Монтгомері та французьким генералом Жуен у проводі. По советсько-німецькому боці бере участь в маневрах коло 250,000 війська, по західно-атлантичному коло 150,000, причому преса зазначає, що це становить коло третини альянських військ у Німеччині. Очевидно, що з цієї нагоди військовики і загальна преса всіх країн світу поцікавилися знову силою передусім корінно-советської армії, і далі — східно-німецьких військ та взагалі сателітських. Кажуть, що на 130,000 т. зв. „народної міліції“ — насправді ж німецько-советської армії, створеної вже у східній Німеччині, коло 100,000 активно заданжованих у цих маневрах. До найвищого ступня мають діти маневри в день 1-го жовтня. Покищо цим являється справе чудова погода і закінчені в Німеччині жива. — По обох сторонах з більш-менше ті самі практичні цілі, тільки з взаємно-оберненим вістрям. Ото ж Совети хочуть випробувати, поскільки новостворена сателітсько-німецька армія гармонійно співдіє з червоною, російською, — таксамо західні альянти хочуть перевірити ступінь згармонізованості більшої кількості своїх різноманітних військ від європейської до найвищої, командуючої.

Про другу подію світового значення згадувала вже коротко „Свобода“: Хоч засідання Ради Атлантичного Пакту, присвячені військовим справам, відбувалися за зачиненими дверима, проте англійський міністр оборони Шінвел зрадив головну турботу всіх учасників: щоб чимшивидше розвинути існуючий вже силі советської армії, де-де більшої від злучених армій держав Атлантичного Пакту. Ото ж, за словами Шінвела, Совети мають під зброєю і напруготі до воєнної акції 215 дивізій, про чому ті советські війська буквально з дня на день зростають своєю силою і числом. 70 дивізій творить ядро, гото-

ве до нападу на Захід. Крім цього Совети мають 300 модерних підводних човнів і 19,000 воєнних літаків. Ці цифри торкаються тільки червоної російської збройної сили, отже без сателітських. Про ці останні не говориться мабуть тому, що приймається, що тільки советсько-німецькі і може чеські війська були б безпосередньо заданжовані в атаці на Захід, зате мадярські, болгарські і румунські були б скермовані проти Югославії і Греції. Польський армії пророчать роллю радше поліційну: пильнувати за цілія і тримати його збройною рукою проти всіх повстанських рухів.

Наскільки міжнародна ситуація поважна у зв'язку з отими могутніми воєнними приготуваннями Москви поруч із їх політичною несприятливістю (яку — зрештою, виключає сама історія комунізму), найкраще доводить категоричне домагання ген. Айзенгауера, звернене до Північно-Атлантичної Ради: припинити доставу війська і зброї. Військова криза Заходу минула тільки в першій стадії: минула байдужість і розпочалася поважна організація. Однак та криза існує далі у диспорції сил Заходу і Сходу. Те, що найбільш алармуючий голос підніс саме британський міністр Шінвел — (постійно атакований англ. консерватистами за занебання військової підготовки), вказує, що Англія теж починає прозирати.

В існуючій військовій силі Захід не дорівнює Сході, —

зате де-де перевищує його своїми резервами і воєнним потенціалом. Ось так, наприклад, Совети продукують нині річно 25 мільйонів тон сталі, — самі ЗДА продукують 100 мільйонів. На 175 червоних дивізій „мирного стану“ тільки 50 змоторизована, а решта задана на транспорт залізницями чи навіть кінями: бо Ахілевою п'ятою советської збройної сили є бензина. Совети продукують сьогодні 31 мільйон тон бензину річно, плюс 5 до 6 мільйонів румунської нафти. Зате самі лише ЗДА добувають річно 288 мільйонів тон, а з інших країн Заходу одна тільки Венесуела добуває 70 мільйонів тон, отже подвійні стільки, що Совети з Румунією. Тому зрозумілі зазіхання Советів на іранську нафту: сам Іран продукує стільки само, що цілі Совети, себто округло 30 мільйонів тон річно. Але навіть, коли б всі ці іранські джерела цілком дісталися Советам, або, щоб Іран перепродав Советам всю свою продукцію, то й тоді треба би довгих років, поки Совети могли б нею у практиці користуватися: бо танкової морської флотії Совети взагалі не мають, а спрваджувати з Ірану нафту суходільним шляхом — це значить роками будувати проводи, що на них нема сталі. І вже цих двох прикладів досить — сталі і нафта, — щоб — починаючи всі інші причини, знати, що у третій світовій війні, до котрої так гарячково зброяється Совети, запаморочені успіхом викраденої тайни атомової бомби, вони — мусять впрограти, мусять так скінчити, як скінчили всі минулі жорстокі сатрапі, побудовані на мегаломанії і терорі.

ЗУСТРІЧ ТЕРНОПІЛЬЦІВ У НЬО ЙОРКУ

У політичному та культурно-економічному житті Західної України 19-го і 20-го сторіч місто Тернопіль відігравало велику роль. Тернопільщина видала довгий ряд наших політичних та громадсько-культурних діячів, з яких одні в історії України вже залишили свій тривалий слід, інші же й досі у проводі нашої громадсько-культурної життя. Згадаймо хоча б такі імена, як проф. Олександр Барвінський, д-р Євген Олексійський, проф. Степан Рудницький, наш славний географ, проф. Ст. Валей, режисер світової слави, Лесь Курбас, останній львівський Митрополит, Прокоп Носицький, проф. С. Дистрянський, один з визначніших знавців цивільного права в Європі, редактор „Українського Кwartальника“ в ЗДА, проф. д-р Микола Чубатий, та інші й інші — священники, професори, адвокати, судді, мистці.

Продуктом цієї нашої інтелігенції у вулках римах для Тернопільщини, у ширших — для України взагалі, була першою мірою українська державна гімназія в Тернополі, створена там в 90-ти роках минулого сторіччя завдяки неомитним заходам проф. Олександра Барвінського. Українська державна гімназія в Тернополі проіснувала до 27-го вересня 1930-го року, коли-то польська влада, насильно реалізуючи свій колонізаційно-полонізаційний план на західно-українських землях, ліквідувала її. Останнім директором цієї гімназії був проф. Михайло Губча, що перебував тепер в Шікаго. Він перебував провід тернопільської української державної гімназії після смерті директора Юліана Левчицького і абітурієнтів 1928-го року були першим абітурієнтським випуском дир. Михайла Губча.

Відносини до колишніх вчителів, то відомо, що помер проф. В. Хирівський, вчитель української мови та літератури та що в р. 1941 болішні у зверхній спосіб замордували о. д-ра Миколу Копряду, катехиза тернопільської української державної гімназії, пізніше професора Богословської Академії у Львові; відомо теж, що двох кол. учителів перебував тепер у ЗДА; а як доля решти кол. вчителів — ніхто з учасників зустрічі не міг нічого певного сказати.

З вищезгаданої групи 56-ти абітурієнтів увійшло в наше національне життя: 6 священиками, 2 лікарями, 7 ветеринарними лікарями, 7 народними та гімназіяними вчителями, 2 вчителями музики, 6 інженерами, 2 адвокатами, 4 абсолютними високими торговельними школи, 1 косметиком, 1 фармацевтом, 8 урядовцями, 1 журналістом. До цієї абітурієнтської групи належить також наш відомий мистець-малюв, Антін Малюда, що був прийнятий на зустріч.

В дальшому ході офіційної частини з'їзду відчитано сердечного листа від дир. Михайла Губча, що не міг взяти участі в з'їзді, та привіт від відсутніх на зустрічі товаришів.

Д-р Ярослав Шав'як відчитав протокол 10-тирічного товариського з'їзду тих же абітурієнтів, що відбувся в р. 1936 в Тернополі, після чого учасники зустрічі ділилися враженнями.

СВЯТО ПЕРЕМОГИ! Старішим „Об'єднання 6. Вояків України“ в Америці, Відділу „Дітей“ відбувається

У СУБОТУ, 13-го ЖОВТНЯ 1951-го року, година 7. вечором, в залі Українсько-Американського Осередка при вулиці Карпентер, 4 2965 доповідь СВЯТЕНА ЯВОРІВСЬКОГО на тему: „ЗДОБУТТЯ КИСВА 30-31-го СЕРПНЯ 1919-го РОКУ“. Просимо прийти!

ПРОГРАМА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ЗУАДК

Як уже проголошено у пресі, в дні 12, 13 і 14 жовтня 1951 р. відбуються у Філадельфії Треті Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Будуть це не лише звичайні Загальні Збори, але й відзначення семих роковин від оснування цієї всенародної організації, яка стала гордою частиною нашого громадянства. Тому вже тепер загальнопомітне велике зацікавлення цим святом нашого допомогового Комітету, який — між іншими завданнями — доконав великого діла переселення о-коло 30 тисяч українців із скарлатини до Злучених Держав Америки.

Треті Загальні Збори ЗУАДК присвячені спеціально важливим проблемам допомоги українському населенню у цей важкий історичний час, як теж і отриманні з високоінтелектуальними імпрезами.

План перебігу Третіх Загальних Зборів: Треті Загальні Збори ЗУАДК відбуваються у дні 12, 13 і 14 жовтня 1951 р. у залі „Розгарден“ в готелі Бельв'ю-Стретфорд у Філадельфії, на наріжнику вулиць Брод і Волнет (The Bellevue - Stratford, Broad and Walnut Streets, Philadelphia 5, Pa., „Rose Garden Room“) з такою програмою:

1. Відкриття.
2. Уконтитування Зборів і Комісії, а саме: верифікаційної, пресової, статутної і резолюційної.
3. Звіт урядників і директорів ЗУАДК.
4. Звіт Контрольної Комісії.
5. Дискусія над звітами і висловлення довіри для Управи.
6. Звіт Статутної Комісії.
7. Вибір нової Дирекції.
8. Програма майбутньої праці ЗУАДК і його бюджет.
9. Звіт уряду Резолюційної Комісії.
10. Внески і запитання.
11. Закриття.

З нагоди Третіх Загальних Зборів ЗУАДК відбуваються в часі їх тривання три мистецькі імпрези, а саме:

Святочна Академія, яка відбувається в суботу, 13 жовтня 1951 р., о год. 8-й вечорі, у

як взаємно спогадками з гімназіяних часів. Це продовжується ще й під час спільного обіду, що відбувся у тому ж Клубі у небуденно-сердечній товариській атмосфері. Зроблено спільну знімку учасників зустрічі.

Вечорі того ж самого дня і в тому ж Клубі відбувся ширший товариський сходина старших і молодших абітурієнтських річників тернопільської української державної гімназії і тернопільців взагалі. Зібрався коло 40 осіб, між ними проф. д-р Микола Чубатий, інж. Ол. Гладішівський, кол. член однієї з численних українських дипломатичних місій закордоном в рр. 1918-23, та інші громадяни з Тернополя і Тернопільщини.

Інж. Ол. Гладішівський розповів присутнім, як діяло до створення української державної гімназії в Тернополі та яка велика заслуга в тому нашого громадського діяча проф. Олександра Барвінського.

Проф. Микола Чубатий розказував про родовід Чубатих, одного з найчисленніших міщанських родів в Тернополі, та про роллю, що її Тернопіль відіграв в історії Західної України.

Виринув проєкт — його автор інж. Ол. Гладішівський — щоб на терені ЗДА створили об'єднання тернопільців, що прихильно сприйняли учасники сходина. Ця ширша товариська зустріч, підчас якої Антін Малюда показував свої мистецькі продукції, затяглася до пізніх годин ночі. Зроблено спільну знімку.

Одинадцять абітурієнтів тернопільської української державної гімназії з року 1926 покинули Український Національний Клуб, а деякі і сам Ньо Йорк, з постановою — по 5-ти роках знову зійтись. — (яш.)

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ІСТОРИЧНА ЗВУКОВА ФІЛЬМА ОПЕРА ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

буде висвітлена в дні СУБОТА, 13-го і НЕДІЛЯ, 14-го ЖОВТНЯ 1951-го р. В суботу одна вистава початок о год. 8-й вечором. В неділю дві вистави початок о год. 5-й і 8-й вечором.

В фільмі виступають славні українські артисти: Марія Сока, Михайло Шинько, Д. Карлаш і пр. В ролі Калінінського генерала В. Сіквенч, поперх 300 учасників. Автентично виконує прикрашений солов'ячий танок. Симфонічна оркестра з Метрополітен Опері.

Фільм ця прекрасна висвітлюється в залі Українського Народного Дому, 831 Діакоф Авес, Рочестер. Дорогі Українці! Приходьте масово на це чудове фільмове виставу і кичте своїх знайомих і цим підтримайте рідне фільмове мистецтво!

УВАГА! ІПКАГО, ІПІ! Цим подається до відома, що В НЕДІЛЮ, 14-го ЖОВТНЯ 1951-го р. о год. 7-й вечором відбувається ПЕРШІЙ ІПІС НОВОЗОРГАНІЗОВАНОЇ ШКОЛИ АВРАМЕНКА

Інструктор Миколо Железнийський, в залі в АДВОКАТІ ШОПЕН ШКОЛІ — Райє Норт Вестер Авес. Гість з Оттави, Канади, проф. В. Віберич, виконає реферат про „Народне Мистецтво“. Виступає близько сотка молодих танцюристів, це перший раз по довгих роках. Знову Авраменко відвідує школу в якій є велике число з ново прибулих. Чудові діти починаючи від 4 років вгору. Приходьте всі і беріть Вашу молодь і кичте знайомих. — Комітет Школи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БАЛТИМОР, МД.

Свято Леє Українці

Матеріальний Союз Українок, осередок у Балтиморі, ведений турботою про збереження душі української дітини, організував з початком літніх канікул 1951 р. українську доповнюючу школу. Зголосилося понад 50 дітей як нових, так і старі емігранти. Навчання відбувалося щодня в трьох групах відповідно до віку і знання дітей. Викладалися такі предмети: Українська мова, історія, географія України, релігія, о-бох віроповідань і спів.

З початком шкільного року в американських школах, доповнююча школа перейшла на навчання два рази в тиждень, у вечірніх годинах. Протягом літнього сезону школа користалася з приміщення касина міського парку, що згодом виявилось невідповідним і школу переведено до домівок М. С. У.

9. серпня 1951 б. Матеріальний Союз Українок влаштував свято пам'яті Леє Українки, на програму якого зложилось: надзвичайно цікавий реферат голови М. С. У., про життя і творчість великої поетеси і виступи учнів доповнюючої школи, як підсумок двомисячної праці.

Свято відбулося в просторій залі ІВКА, ширше наповненої глядачами. Декламації, хорів, рецитації, співу і виконання сценки „На свято Леє Українки“ діти, публіка приєднала зі захопленням і глибоким зачаруванням. Старанна підготовка і завітність молодих акторів та барвистість національних стрів зробили помітне враження і на учасників. Ця мила і вдала імпреза залишила на присутніх несприятливе враження. У кожного виникала думка, що майже нудне з тих днів школи рідного краю не бачило, а

що в них живе любов до нього, любов-пошана до своїх письменниць, до рідної мови, — це заслуга рідного виховання і рідної школи. Не сміємо давати нашим дітям забути за Україну; нашим обов'язком є вчити пізнавати і любити її.

Українська Громада м. Балтимор доцільноціна величезну вагу української школи висловлює глибоку вдячність Матеріальному Союзу Українок, Осередку Балтимор, на чолі п. Митрофаново Гук, та вчительсько-педагогічній команді, а також Куріласово і Конарської за віддану, повну посвяту праці при організації і веденні школи.

Протосер В. Булавка.

ВСТУПАЄ В ЧЛЕНІ У. Н. СОУЗУ

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ТОВАРИСТВО Б. ВОЯКІВ УПА в ЗДА Відділ в Ньо Йорку запрошує на СВЯТО УПА, що відбувається В НЕДІЛЮ, 14. ЖОВТНЯ 1951 Р. в год. 7-й вечором. STUYVESANT HIGH SCHOOL AUDITORIUM при 15-й вулиці, біля перекрестку 4-го і 15-го вулиць.

В святі беруть участь: Учасник рейду УПА в західній Європу — Верниколю — вступне слово, проф. Кононенко — промова, Солісти-співаки: п. Марта Кокошська (Копирин), арт. співак О. Стенура (Баріто), бандуристи під керівництвом п. Юрковича, хор „Трембіта“ з Ньоарку. Декламації: п. на Нирів, п. Сидоренко Сидорук. — Третя дія пєси життя УПА „УПА в КАРПАТАХ“ — У виконанні драматичного гуртка при Джерсі Сіті. Аккомпанімент п. н. Чалевського і п. Сосенський.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ НА НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ „СВОБОДИ“

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

Беручи до уваги нещадне і послідовне нищення української літератури, мистецтва і культури комуністичним окупантом на Українській Землі, та ідучи назустріч літературно-мистецьким і культурним вимогам української діаспори в Злучених Державках, Канаді і інших вільних країнах світу, Український Народний Союз, виконуючи постанову свого Головного Уряду, винесено на рекомендацію Редакції „Свободи“ на річних нарадах в березні цього року, планує почати з днем 1-го січня 1952-го року видавання недільного числа „Свободи“, як окремого тижневику літератури, мистецтва і науки. Тижневик буде ілюстрований та виходитиме під редакцією окремої Колегії, до участі в якій будуть запрошені найвідатніші українські культурні, мистецькі і наукові сили в цій країні і закордоном.

Щоб могли приступити до видавання такого журналу і відразу залепити йому тверду базу і тим самим дальший розвиток, потрібно щонайменше 5,000 передплатників. Тому вже наперед приймається зголошення замовлень на тижневик, бо від них залежатиме його видавання і оформлення. Передплату на тижневик встановлено дуже низьку, щоб тільки могли покрити найкращі основні кошти видавництва. Вона виноситиме:

1. Для членів УНСОЮзу і передплатників щоденника „Свобода“: річно — \$3.75; піврічно — \$2.00; чвертьрічно — \$1.25.

2. Для нечленів і непередплатників щоденника: річно — \$5.00; піврічно — \$2.75; чвертьрічно — \$1.50.

Поодинокі числа в продажу коштуватиме 12 центів. Новий тижневик не буде зв'язаний з жадними політичними чи будь-якими іншими групами і стійтими виключно на становищі волі, соборності і народоправства теж в літературі, мистецтві і культурі.

Покищо — приймаються тільки самі замовлення, без грошей.

Тільки виповніть подане внизу зголошення, витіть його та перешліть на адресу „Свободи“. Ім'я, прізвище і адресу прохаємо подавати по-англійськи.

До: SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ Прохаю зарахувати мене до передплатників тижневику літератури, мистецтва і культури, що має вийти як окреме недільне видання „Свободи“ від початку 1952-го року. Передплату на тижневик зобов'язуюсь вислати негайно, як він почне появлятися.

(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище _____ Адреса: _____ (№ & Street) _____ (City) _____ (State) _____ (Date) _____ (Signature) _____

УВАГА! МЕНВІЛ І ОКОЛИЦЯ! Аматорський Гурток при Українській Греко-Катол. Церкві св. Арх. Михайла

В НЕДІЛЮ, 28. ЖОВТНЯ 1951 Р. в Polish American Home, N. 4th Ave., Manville, N. J. КОМЕДІО

ЗАХОТІЛА ПАНА, ВТРАТИЛА ІВАНА

ДЕПУТАТИ ДО ВІДНІ

Початок о год. 7-й По виставі танці. Вступ \$1.00 ДОКІД ПРИЗНАЧЕННЯ НА ВУДОВУ ЦЕРКВІ В МЕНВІЛ. Просіть Шановне Громадянство з Менвілі і доколических місцевостей взяти якнайчисленішу участь, щоб допомогти в так благодородному ділу. —

Організація Оборони Чотирьох Свобід України І. Відділ в Ньоарку, Н. Дж., та Спілка Української Молоді Америки Осередок ім. полк. Євгена Коновальця в Ньоарку, Н. Дж. — влаштують

в дні Покрова Пресвятої Богородиці В ДНІ 14 ЖОВТНЯ 1951 Р. СВЯТО УПА

в залі Українського Централі, 180 Вільям ст., Ньоарк, Н. Дж. В ПРОГРАМІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ:

Святочна промова: проф. Іван Вовчук член Президії Української Головної Визвольної Ради. Приняті від представників укрїнських Родів: д-р В. С. Крайчовіч президент Національного Комітету Визволення Словаччини (Вашингтон). Проф. Антон Адамівський від Білоруського Народу. — Солосопів: Зіновія Воробецька, Микола Чалий, Юрій Ковалько. — Рецитації-декламації: Іванна Кононіна Валентина Олексійська, Володимир Кузницький. Хор митиаль ООСХ „Заграва“ під управою Романа Набережнього. Інцендізація „МАТИ“ — у головних ролях: Мати — Іванна Кононіна, Віктор Ваку, Зіновія Ваку, Михайло Ваку, Павло Ваку, Діти — Зірка Качмар, Зенко Цибик.

Фортепіанний супровід — Марія Шумейко. Мистецьке оформлення програми Юрій Кононін. Звукова апаратура — Отто Венке. Світляні ефекти — Федір Луцишин.

ПОЧАТОК: 6:30 ВЕЧОРОМ. Усе українське громадянство Ньоарку, Ірвінгтону, Юніон, Глассайд, Елізабет, Картер, Перт-Амбой, Вейон, Джерсі Сіті, Пасейк, Петерсон та ближчих і дальших околиць запрошуємо до масової участі у Святі УПА для заманіфестування духовної єдності з Богородицею Україною. — Святочний Комітет.

ЗУАДК та пекучі потреби українського народу

(Закінчення зі сторони 2)

справу оборони волі України перед американським урядом та перед американським громадянством на першому місці. Політичний провід американських українців, Український Конгресовий Комітет мусить дістати щонайменше подвійні суми ніж дотепер на краще виповнення свого Бюро у Вашингтоні, на краще винищення українського Квартальника, на заложення популярного тижневика або принаймні двотижневика, при допомозі якого ми могли б дістатися до американських мас,

РОЗШУКИ

Пошукую спонуку Куклику АННУ РОМАНІВ дочки Ніколи і Несті з с. Міжиря, пов. Жидичин. Працювала в Німеччині. Хто про неї знає або вона сама, прошу писати до: **МАРІЯ ЗАУБАНІС**
52 Holland St., Newark, N. J. U.S.A.

ВАСИЛЬ МАМЧИН, тепер в Шкаго, Іл., пошукує свого країна СУСЛІКА (літ 22) зі села Воля Задерічка, повіт Стрий (Зах. Україна), що перебував у англійській зоні Німеччини, а після переїзду до ЗДА, або Канади. Хто знає би про його адресу, прошу написати: **Mr. WASYL MAMCZIJ**,
2147 West Chicago Avenue, Chicago 22, Ill.

Тету АННУ ЦУКОВНИК, доньку Івана і Анастасії Цукорник, уроджену в селі Воберча, пов. Жидичин, Галичина, яка ще перед першою світовою війною виїхала до Америки, пошукує Марію Воловач, доньку Дмитра Цукорник. Зголошення слати на адресу: The Holy Ghost Ukrainian Catholic Church, 160 North 5th St., Brooklyn 11, N. Y.

Пошукую Павлюк Дмитра, котрий 28 липня п.р. писав листа з Бремену до Тимочко Івана. Прощу з'ясувати на адресу: **ANDRIJ SIWARDIUK**
45025 Cicotte, Detroit 10, Mich.

Пошукую вуйка Петра Фасовського з Коломиї, який виїхав до Америки в 1912 році. Також пошукую стріла Стефана Рубича, котрий проживав у Сан Франциско, Кал. Хто знає його адресу або про його долю, прошу ласкаво написати на адресу: Михайло Рубич, 317 Tompkins St., Syracuse 4, N. Y.

ГАЛЯ ГРИНЦО (Маркевич) з донечкою, з Виници, згодилася ласкаво з'ясувати у важкій справі на адресу: **JOHN KARPIW**
380 Johnston Avenue
Jersey City 4, N. J.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Остри і довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. Х-ра. Роздуть жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісний години: Щодня від 10 рані до 6:45 вечорі. В неділі від 11 до 1 попол. Екзамінація \$3.00.

Д-р М. МАЙЗЕЛЬ
лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі і застарілі недуги чоловіків і жінок, недуги нирок і сечового міхура, ніг та загальне ослаблення. Лічення застрахування пенсії і інших лікарств. Аналізи крові, сечі і інших виділень. Аналізи крові для супружних дозволів.
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
Код 4-01. Будинок і Union Sq.
Години: Щодня від 10 рані до 1 попол., від 4—7 вечорі, в неділі від 11—1 попол.
ЕКЗАМІНАЦІЯ \$3.00.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (к. 2nd Ave. N.Y.C.)
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Fluoroscopia. X-ray Electrocardiograph. Analysis. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів.
Офісний години: щодня 1-3 і 5-8 р.п. В неділі від 10-2 попол.

УВАГА!
НЬО-НОРК і ОКОЛИЦІ ТА НЬО-ДЖЕРСІ і ОКОЛИЦІ!
NEW YORK CITY and NEW JERSEY!

Важне для кожного особисто, щоб використав сам, чи щоб переказав це своєму близькому, та зробив тим йому неоцінену послугу.

Повідомляємо наше громадянство, що після найновішого права і заряджень уряду, кожний власник авт-кари, мусить мати майна на покриття асигнованих випадків в сумі \$10—20 тисяч. Наша фірма, розуміючи положення громадян, що не кожний власник авт-кари може мати таке майно, дає можливість забезпечити асигнувати своє авто до суми, яку собі хто бажає, щоб у такий спосіб прийти з поміччю кожному.

І не лише наша фірма дає можливість якнайбільшого забезпечення, але і дає вона якнайбільше можливий і корисний вигідний оплати цього забезпечення, а це: через дев'ять (9) місяців — місячними, умовленими спільно ратами.

Також забезпечуємо від вогню мешкання, меблі, авт, біжутерію та скляні, а людей на життя, від нещасливих випадків і хвороб. Властитель авт (кар) і всі інші громадяни! У Вашому великому інтересі є в повноті поданих справах зголошуватися особисто, чи телефоном, по більшій інформації до представника найбільшої і найбільш поважної забезпечувальної фірми п. Василя Чупи.

WILLIAM CHUPA
GENERAL INSURANCE BROKER — NOTARY PUBLIC
34 East 7th Street (near St George Church), New York 3, N. Y.
Phone: GRamercy 7-1726. — Res. phone: GEdney 8-6467.

ПРИЙМІТЬ ОДНУ РОДИНУ

Листа ч. 9

В найближчому часі приймуть до ЗДА на анонімні ашуранси ЗУАДК-у такі особи: 413 Коник Федір, Марго, Петро; 415 Григорів Петро; 416 Галушка Дмитро, Наталка, Роман; 417 Дебешка Матвій, Катерина; 419 Максим Андрій; 420 Мрічко Михайло, Анна, Марія; 421 Гуцуляк Іван, Павліна; 422 Гуцуляк Іван, Стефанія, Стефанія; 423 Водаско Олександр; 424 Костик Михайло; 425 Сахно Устимович Катерина, Олександр, Олександр, Татяна; 426 Бурний Микола; 427 Дубінецький Микола; 428 Рашковський Юрій, Лідка, Марія, Михайло; 429 Закарук Кузьма; 430 Онисчук Іван, Марія, Ярослав, Ольга, Іван; 432 Ковбасюк Василь; 435 Яковець Олена; 436 Яковець Іван; 437 Косачок Ірена; 438 Маркевич Владислав; 439 Сторожак Федір; 440 Вербун Петро; 441 Плоточар Дмитро; 443 Олексюк Іван, Олена, Анна-Любов, Михайло Мочак, Владислав-Володимир; 444 Цилиновський Тимко, Олександра, Річард-Петро, Павло; 445 Костів Іван, Анна,

прямо з джерел. Тому теж — фонд на справу української культури, а зокреми науки, повинен бути есенціальним побилюванням.

Більшу допомогу ніж досі повинна дістати теж Українська Національна Рада в Європі. Як б хто закиди проти неї не піднісав, як побажання реформи не висказував би, так стоїмо перед фактом, що УНРада мусить переняти багато справ всеукраїнського значення, багато справ репрезентувати і на це потрібне збільшення фондів.

Річ природна, що справа ретект скапитування в Європі не перестає існувати; вона тільки зійшла на друге місце супроти пильніщих справ українського народу. Справу залишків скапитування треба розв'язувати відповідно до фактичного стану тої проблеми — економічно та з найбільшою користю для політичних в Європі старців, інвалідів та заслужених людей.

Усі ці важкі справи повинні бути предметом основної дискусії на Третньому Загальному З'їзді ЗУАДК-Комітету.

ЛІСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Маємо листи з краю для слідуючих осіб:
Михайло Колосівський
Роман Завадович
О. Лутувий
Просимо подати адресу, щоб можна листи переслати.
Адм. „Свободи“.

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ!
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE
NEW YORK, N. Y.
має на складі власного виробу

ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ
в найновіших фасонах, у нас купили капелюхи принаймні до перерізки. Дальше пригладуємо, що маємо відділи

МУЖСЬКОЇ ГАЛАНТЕРІЇ а саме:
першої якості сорочки, спортивні сорочки, піжами, знамениті марки: „Jaysen“ і „Fruit of the Loom“.

ПРОСИМО ЗАЙТИ І ПЕРЕКОНАТИСЯ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛІВ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ!
Говоримо по українськи.

Слухайте наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилі 1480, (станція WHOM). ОТВЕРНЕНО ЩОДЕННО ДО 8:30 веч., в П'ЯТНИЦІ І СУБОТИ ДО 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE, NEW YORK CITY
між 2-ю а 3-ю Евеною.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР М. ПО-

НЕДІЛКА В Л. М. КЛЮБІ

Нью-Йорк. — В найближчому п'ятницю 12-го жовтня, в Літературно-Мистецькому Клубі відбудеться авторський вечір письменника Миколи Понеділка, що відчитас дещо із своїх творів. Читання творів буде попереджене відповідними вступними висновками. Вечір почнеться, як звичайно, в год 7:30 в приміщеннях Клубу при 149 2-га Евено. На наступну п'ятницю Л. М. Клуб обходиться 25-ліття мистецької діяльності балерини Валентини Переславцев. Програма ювілейного вечора буде своєчасно проголошена.

ШКАГО, ІЛ. — Заряд Сестр. Благовіщення, від 125, повідомляє членів, що сходини відбудуться в неділю, 14 жовтня, о год 1-й пополудні в парохіяльній галі с. о. Ніколай при Оклей і Райс вул., а також 22 жовтня о год 7:30 вечорі в Союзівім Домі 843 N. Western Ave. З огляду на вагу справи, просимо членів прийти на час. — І. Подола, секр.

ШКАГО, ІЛ. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від 220, відбудуться в суботу, 13 жовтня, о год 7:30 вечорі. Всі члени обов'язково мають явитися на зборах бо є важні справи до погодження. Члени, що були суспендовані минулого місяця, якщо заплатять свій довг, будуть прийняті на нову. Як хто з членів має знайомих, що ще не мають забезпечення, хай приведе на збори, щоб їх вписати в члени У. Н. Союзу. — Г. Гарасин, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Дастесь до відомо членам Тов. ім. І. Франка, від 334, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 жовтня 1951 р., в У. Н. Домі, о год 1. пополудні. Простіться члени прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення. Довгуючі члени повинні врівняти свій довг. — М. Задерковий, пред.; С. Морозович, фін. секр. І. Жук, рек. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від 59, повідомляє всіх членів і членів, що місячні збори товариства відбудуться в суботу, 13 жовтня, в У. Н. Домі під ч. 517 Галет вул., точно о год 7:30 вечорі. Визнається все членство прибути на час. — М. Галькевич, секр.

СІРАКЮЗ, Н. Н. — Повідомляємо всіх членів Тов. „Січ“, від 39, що місячні збори, на яких буде теж справа відчитання і прийняття нового статуту, відбудуться в неділю, 14 жовтня в селі У. Н. Дому, о год 12-й в пополудні. Звертаємо увагу на важливість справи і просимо всіх членів прийти на збори. — Уряд Т-ва.

ФАРМИ, ДОМИ, АСЕНУРАЦІЇ

1. однофам. дім, вільний, сейчас до обняття, потрібно \$2,000. Решта на легкі сплати
2. Фарма, 100 акрів, 10 кім. дім, 2 стодоли, велика річка пливе через фарму. Ціна \$ 8,000
3. 25 акрів при шосе, автобус стає на дорозі при фармі, 5-кім. дім і „road stand“ для якогонебудь бізнесу 10,000
4. 40 акрів, 5 кім. дім., стодола, 2 малі курники на головній дорозі 5,300
5. 10 акрів, близько міста, 6 кім. дім, 2 стодоли, 1 курник 10,500
6. Bar і Grill—4 кім., малі бонгалов 1½ акра землі, близько вольнової фабрики і інших, потрібно тільки \$3,000, решта на сплати.
7. 3½ акрів, в місті, 10 блоків до костела, ківа і всіх склепін, гарний 6 кім. дім, стодола 9,500
8. 120 акрів, 5 кім. дім, велика стодола і малі курники. Річка пливе через фарму 9,200
9. Гросерні, делікатесен, малі дім велика лота на головній шосе при кітці великого міста. Вдова мусить продати. Ціна пристоупна.
10. Газолінова станція, дві помпи, дім 5 кім., на шосе 5,900
11. Фарма 190 акрів, 56 штук худоби, місячний прихід за молоком \$1,300, дім 10 кім., має фармська машинерія, великий басейн.
12. 60 акрів, 3 домів, великий басейн, великий потік пливе через фарму і велика стодола. Автобус стає коло дверей 20,000
13. 4 акри, великий потік пливе через фарму 4,200
14. Дім, 6 кімнат, містова вода, велика лота в самому місті 2,900
15. Бар—Грид одиниць в місті, 12 кімнат (box rooms) 18,500
16. В місті 3-фам. дім, на розі, бар-грид. 12,500

Ми продаємо домів, бар-гридів, дайнерів, пекарні, склепи, лоч-руми, реставрації, склепи цукорків в місті і на селі. Також продаємо фарми, різної величини—молочні і курчі від \$6,500. Готелі, бар-гридів, салони, літні хати, лоти, гросерні, делікатесен, склепи більш і менш від \$3,500 вгору. Маємо також домів з „self service“ гросерніями. Маємо різного рода асценурації по компанійних цінах. Безплатна обслуга.

STEPHEN D. SATZEWICH
Real Estate & General Insurance
32 E. 7th STREET NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 3-0713

НЬОАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від 371, відбудуться в п'ятницю, 12 жовтня 1951, о год 8. веч., в Січовій Галі, 606 — 18 Ave., Newark, N. J. Простіться члени приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — О. Паньків, пред.; П. Заб-ломай, касир; Ю. Варанчик, секр.

ДОБРИ ВІДПІВ АСТМУ

Сповідують, що довший лік, званий PENNYL, приносить швидко чудову полегшу для тих, хто терпить від АСТМУ. Кажуть, що АСТМАТИЧНІ АТАКИ приспівують, кашлю, дупли-вости і томлячого диспансу нагло лагідно під впливом цієї замін-ної медицини. Багато людей, які давніше почувалися ослабленими і натугою шукали відходу внаслідок таких оосоружних атак, тепер радісно признають, що оосагють полегшу по роках вже після зажиття першої дози.

Якщо ви терпите внаслідок до-шкучної АСТМИ, намагайтеся до-стати лік від ПЕННІЛІ. Можете дістати його по спеціальній ціні, коли випишете оце повідомлення разом з вашим повним іменем і адресою до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 308, Box 762, Peckskill, N. Y. Задати випишете вам дві три-дольні пляшочки тільки за \$5, тобто дають знижку \$1 на звичайній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть просто листомовним при доручуван-ні. Одначе зробить це тепер, бо ціна-пас невдовзі.

Имя _____
Адреса _____
Місцевість _____ Крейз _____

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS AIR CONDITIONED
Обслуга Шпра і Чесна
Our Services Are Available Any-where in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

3. БЕРЕЗОВСКИ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИЙ
УПРАВЛІТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дні нові в модернізованій стилі напівні.
Першою обслуга в усіх по-хоронах без різниці матеріального стану.
ІВАН БРОШКА, нотар.

ІВАН БУНЬО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИЙ
виряджує погребення за \$150
або так якийсь
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИЙ
Занимається похоронами
в БРОНКС, БРОКЛІН, НЬО-
YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура.
Модерна каплиця до
ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Коли крокодил був уже бі-
ля безпомічного мисливця,
Тарзан кинувся в атаку.

Тарзан відскочив набік, ко-
ли заінені щелепи клацнули
з гоготом скрипом!

Очі яшура блищали черво-
ною люттю; його хвіст неса-
мовито шмагав. Кожний м'яз
у його тілі напружувався, щоб
зрушити смертоносну людину
з своєї спини.

УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484